

Motion till riksdagen 2025/26:3525

av Leila Ali Elmi m.fl. (MP)

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt förslaget i tabell A i motionen.

Aktiv arbetsmarknadspolitik mot massarbetslösheten

Tabell A Anslagsförslag för 2026 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 821 683	300 000
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser	45 973 112	550 000
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	6 073 822	625 000
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	20 212 263	±0
1:5 Nystartsjobb och etableringsjobb	2 153 201	±0
1:6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	132 554	±0
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027	1 864 000	±0
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	52 809	±0
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	86 510	±0
1:10 Bidrag till administration av arbetslöshetsförsäkringen	66 560	±0
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303	±0
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	2 292 000	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd	3 150 824	±0
2:1 Arbetsmiljöverket	1 010 926	±0
2:2 Arbetsdomstolen	38 613	±0
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	43 722	±0
2:4 Medlingsinstitutet	69 750	±0
2:5 Regional skyddsombudsverksamhet	112 000	±0
Summa	91 162 652	1 475 000

Regeringen har misslyckats med sin politik när det gäller att ge människor möjlighet att ha ett arbete att gå till. Det råder en historiskt hög arbetslöshet i Sverige, en massarbetslöshet. Detta gäller särskilt ungdomar. Miljöpartiet satsar betydande resurser på att bryta ned massarbetslösheten.

Under de senaste åren har vi sett en försämring inom Arbetsförmedlingens insatser, vilket skapat stor oro. De personalintensiva insatserna, som riktar sig till personer långt ifrån arbetsmarknaden, har minskat, och stödet till personer med funktionsnedsättning har försämrats. Vi har konsekvent motsatt oss tidigare neddragningar och anser att det behövs en förstärkning för att utöka arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Även riktade arbetsmarknadsutbildningar har en stor potential och bör utökas. Detta är särskilt viktigt ur ett jämställdhetsperspektiv, för att hjälpa kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden, och för att skapa varaktiga förändringar. Vi vill satsa på korta yrkesutbildningar i kombination med språkstudier, särskilt riktade mot kvinnor och bristyrken. Miljöpartiet satsar 480 miljoner på utökade arbetsmarknadspolitiska insatser och riktade arbetsmarknadsutbildningar på anslag 1:3.

Miljöpartiet föreslår även en satsning på att utveckla lokala jobbspår för vuxna, enligt en modell som har fungerat väl för unga, där arbetsgivare, Arbetsförmedlingen och kommuner samverkar. Vi vill även att evidensbaserade modeller som prövats med goda resultat ska kunna erbjudas. För detta avsätter vi 120 miljoner för 2026, också detta på anslag 1:3.

Arbetstagarorganisationer har djup kunskap om respektive område och kan därför i hög grad bidra så att program hos Arbetsförmedlingen blir så väl utformade som möjligt. Det är snåldumt att som regeringen avskaffa bidraget för samråd med arbetstagarorganisationer om man är mån om så väl riktade resurser som möjligt hos Arbetsförmedlingen. Vi återinför därmed detta och avsätter 25 miljoner kronor årligen på anslag 1:3.

Stärkt lokal närvaro i Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingens lokala närvaro har minskat drastiskt sedan 2019. Antalet kommuner med fast bemannade kontor har sjunkit från cirka 170 vid ingången av 2019 till 81 år 2024. Samtidigt har antalet arbetsförmedlare minskat med cirka 31 procent under perioden. I 81 kommuner saknar myndigheten i dag helt egen fysisk närvaro eller samarbetslösning. Detta har försvårat matchningen mellan arbetssökande och arbetsgivare, vilket kan förvärra den höga arbetslöshet som Sverige nu upplever. Bristerna har lett till att arbetssökande, särskilt unga, inte får det stöd de behöver, men också att arbetsgivare i lokala tillväxtområden inte har någon att vända sig till för att

säkra sin kompetensförsörjning. Resultatet blir sämre matchning på arbetsmarknaden och högre arbetslöshet. Samtidigt har styrningen av Arbetsförmedlingen misslyckats, med en kombination av privatiseringar, nedskärningar och detaljstyrning som har fått negativa effekter på myndigheten.

För att öka Arbetsförmedlingens lokala närvaro ges ett särskilt uppdrag till Arbetsförmedlingen kombinerat med ett ökat förvaltningsanslag 1:1 med 300 miljoner kronor. Arbetsförmedlingen får själv avgöra på vilket sätt den lokala närvaron bäst stärks utifrån lokala behov och myndighetens strategi. Förstärkningen kan exempelvis användas till återetablering av bemannade kontor i kommuner där sådan närvaro i dag saknas, utveckling av fler samarbetslösningar med kommuner och förstärkt lokalt arbete gentemot arbetsgivare för att förbättra matchningen. Arbetsförmedlingen får i uppdrag att återskildra hur den lokala närvaron har stärkts.

Tryggare och mer rättvis a-kassa

Arbetslöshetsförsäkringen ska ge en trygghet för löntagare under den period som man ställer om från ett arbete till ett annat. En stark a-kassa bidrar också till en starkare samhällsekonomi genom att jämna ut konjunktursvängningar. Vi anser att den nya brantare nedtrappningen av ersättningen ska tas bort. Avtrappningen är för brant och riskerar att slå hårt mot människor som redan befinner sig i, eller på gränsen till, en utsatt situation.

Miljöpartiet föreslår att nedtrappningen i ersättning från a-kassan görs mindre brant genom att halvera nedtrappningen i ersättningsgraden i arbetslöshetsförsäkringen efter de första 100 dagarna. Därmed sänks ersättningen med 5 procent istället för 10 procentenheter. Det gör även att följande nedtrappningar görs från en högre nivå. Därmed blir nedtrappningen mer rättvis och ger en högre trygghet i motsats till regeringens branta nedtrappning. Miljöpartiet tillför 300 miljoner för detta ändamål på anslag 1:2.

På sikt vill Miljöpartiet dock se ett helt annat system där arbetslöshetsförsäkring och sjukförsäkring slås ihop till ett och samma trygghetssystem. I dagsläget är det många människor som faller mellan stolarna. Mycket resurser går till administrativt utredande som inte hjälper individen att förändra sin situation. Vi vill se ett effektivt och heltäckande system utan onödig administration, och som inte går att missbruka.

Åtgärder för unga som varken studerar eller arbetar

Det är ca 130 000 unga i Sverige som varken studerar eller arbetar. Många av dem har inte studerat eller arbetat på flera år. När arbetslösheten är hög ökar också behovet av stöd till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Gruppen unga vuxna som varken arbetar eller studerar består av personer med behov av olika typer av insatser. Det finns ofta ett behov av stöd från flera olika delar av samhället, vilket innebär ett behov av samverkan och samarbete. Vi föreslår därför att 50 miljoner kronor ska skjutas till på utgiftsområde 17 för att hjälpa unga vuxna att komma in i samhället och på arbetsmarknaden. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har ett pågående uppdrag på detta område som bör förstärkas. Medlen bör användas till att stärka målgruppen via åtgärder på kommunal nivå eller hos samordningsförbund.

Individuell etablering

Etableringsprogrammet behöver erbjuda större individanpassning. Asylsökande är ingen homogen grupp utan kommer med olika förutsättningar och erfarenheter. Etableringsprocessen måste därför i högre grad anpassas till individens behov och förmågor.

Programmet ska kunna vara både kortare och längre beroende på individuella omständigheter, och statens ekonomiska ansvar bör kunna förlängas i särskilda fall där det behövs. För detta avsätter vi 150 miljoner kronor på anslag 1:2.

Leila Ali Elmi (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Amanda Palmstierna (MP)

Malte Tängmark Roos (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Nils Seye Larsen (MP)